

AZ ARANYOSSZÉKI GAZDÁK EGYESÜLETE MEGOLDANÁ A KISTERMELŐK ÉRTÉKESÍTÉSI GONDJAIT

Kolozsvári gazdabolt és kirakodóvásár

A kisgazdák termékeinek forgalmazására fontos alternatívát kínálnak a civilszervezetek által szervezett kirakodóvásárok és gazdaboltok. Fancsali Ernő aranyosszéki gazdaegyesületének sikertörténete bizonyítja: az önszerveződéssel támogatott értékesítés a kistermelők jövőjét biztosíthatja.

MAKKAY JÓZSEF

Kolozsvár belvárosának egyik udvarában, a Herman Oberth (egykori Minorita) utcában egymásnak adják a kilincset a vásárlók. A gazdaboltban friss zöldségtől, gyümölcstől kézműves termékként előállított lekvárokig, zakuszkáig és különböző tejtermékekig gyakorlatilag minden fontosabb élelmiszert meg lehet vásárolni. A gazdag árufelhozatal fő jellemzője, hogy a kistermelői és szövetkezeti választék jobb minőségű és egészségesebb, mint a nagyüzemekben előállított élelmiszerek. Az is fontos szempont, hogy aki valódi gazdaboltban vásárol, az garantáltan a helyi gazdák, kistermelők termékeihez jut hozzá tisztességes áron.

A kolozsvári gazdabolt menedzserét, Fancsali Ernőt elsősorban nem politikusként ismerik – az Erdélyi Magyar Néppárt friss tisztújításán az egyik országos alelnöki tisztségre választották –, hanem a gazdaönnszerveződés Kolozs megyei motorjaként. Aki a 2013-ban alakult Aranyosszéki Gazdák Egyesületének égisze alatt mintegy negyven kistermelői vásárt hozott tető alá Kolozsvár belvárosában. A Bejön a vidék nevet viselő, havi rendszerességgel megszervezésre kerülő kirakodóvásáruk az Apáczai Csere János Elméleti Líceum udvarán 2016 őszén rendezett első vásáruk óta az utóbbi öt esztendőben sikertörténeté vált. Habár a

koronavírus-járvány miatti megszorítások 2020-ban keményen közbeszóltak – tavaly mindössze négy vásárt tarthattak –, idén valamennyit sikerült behozni a kényszerű kimaradásból. A gazdavásárok iránt nő az érdeklődés: a portékákat kínáló magyar kistermelők az elmúlt öt évben törzsvásárlói gárdát alakítottak ki a város magyar és román vásárlóközönségének soraiból.

Megéri a hivatalos élelmiszer-feldolgozás

Nem könnyű beszélgetni Fancsali Ernővel az üzletben, mert személyesen és telefonon is keresik. A gazdaboltban mintegy száz beszállítója van Erdélyből, a zöme azonban környékbeli gazda és élelmiszer-feldolgozó kisvállalkozó, aki számára a bolt nemcsak állandó jövedelemforrást jelent, hanem egyben ugródeszka is más üzletek felé. Miután sikeresen bemutatkoztak a Herman Oberth utcában, más kisboltok is rendelnek tőlük árut. Fancsali a gazdák számára az értékesítési lehetőségben látja a talpon maradás zálogát. „Amikor friss történelemtanári diplomával elszegődtem az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanácshoz közösség-szervezőnek, rögtön megakadt a szemem a kisgazdák gondjain. A kilencvenes

években szervezett gazdakörök a kétezres évek elejére megszűntek, a kisgazdák gondjaira nem figyelt senki. Amikor Aranyosszéken, Koltaszegezen és a Mezőségen elkezdtem beszélgetni velük, kiderült, hogy a fő problémájuk az értékesítés. Világossá vált számunkra: ha segíteni akarunk a helyi gazdákon, ezt az értékesítés terén tehetjük meg leghatékonyabban” – magyarázza az indulás körülményeit a kolozsvári menedzser.

→ A legtöbb gazda rájött, mekkora lehetőség rejlik a gyümölcsök, zöldségek és a tej feldolgozásában. Sok gazda kiváltotta a szükséges élelmiszer-biztonsági engedélyeket.

Habár az öt évvel ezelőtt szervezett első gazdavásárt kísérleti jelleggel tartották meg, akkor volt az érdeklődés, hogy folytatni kellett, és ezt örömmel meg is tették. Az elején sem a kolozsvári polgármesteri hivatal, sem a Kolozs Megyei Állategészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Hivatal nem értette, mit is akar egy magyar gazdaszervezet Kolozsvár belvárosában, de végül rábólint

FOTÓ: MAKKAY JÓZSEF

Fancsali Ernő: legfontosabb a gazdák értékesítési gondjain segíteni

tottak az első kiadás megszervezésére. Amikor a vásárról készült fényképek eljutottak Emil Boc polgármesterhez, elcsodálkozott, mekkora az érdeklődés a magyar kezdeményezés iránt. Onnantól fogva Fancsali Ernő csapata gond nélkül rendezhette a következő vásárokat. Az állategészségügyi hatóság elvárása az volt, hogy a feldolgozott élelmiszert forgalmazó gazdák szerezzék be a szükséges engedélyeket. Ami az elején nehézkesen indult, de a legtöbb gazda rájött, mekkora lehetőség rejlik a gyümölcsök, zöldségek és a tej feldolgozásában, forgalmazásában. Azóta sok gazda kiváltotta a szükséges engedélyeket, közben folyamatosan gyarapszik azok tábora, akik már főállásban ebből élnek. Fancsali szerint a több hónapos utánajárás és a hatóság által előírt feldolgozóhelyiségbe történő befektetés azoknak éri meg, akik főállásban ebből szeretnének megélni. Egy családi vállalkozásnak pár év alatt a nagyobb befektetés is megtérül, hiszen folyamatosan gyarapszik a gazdatermékeket kereső vásárlók tábora.

Ne legyen kísértés a tömegtermelés

A farkaslaki születésű fiatalember – aki gyerekkorában is megízlelte a gazdálkodást – fontos elmozdulást lát a gazdák boldogulásában. Látszólag ugyan zsúfoltak a vásárlóközpontok – a statisztikai adatok szerint a nagy multinacionális cégek uralják a romániai élelmiszerpiacot –, a valóságban egyre többen keresik a helyi gazdák termékeit. Ezt nem csupán a vásárok évről évre növekvő látogatottsága mutatja, hanem a két évvel ezelőtt, 2019-ben elindított gazdabolt forgalma is. Egy év alatt a duplájára nőtt az eladott árumennyiség, hetente kétszer házhoz is szállítják a megrendelt termékeket. Annak a lehetőségét is fontolgatják, hogy a város egy másik részében indítsanak újabb gazdaboltot.

Román vállalkozók is fantáziát látnak a kistermelői áruk forgalmában. A magyar gazdabolt mintájára indult új vállalkozások azonban jóval drágább portékát kínálnak – a magyar gazdabolt maximum 30 százalékos kereskedelmi árréséhez képest ezekben a száz százalékos jutaléka. Másrészt nem veszik komolyan a kistermelői választék megtartását, és gyakran nagyüzemi termékeket is forgalmaznak, amivel a kereskedő eljuttatja a hitelt. Az aranyosszéki gazdaegyesület vásárszervezői és a gazdabolt fenntartói ezt akarják elkerülni: kitaranak a kistermelők kis mennyiségű, de jó minőségű termékei mellett, és csak olyan ütemben fejlesztenek, amit a mintegy száz beszállítóból álló közösség lehetővé tesz. Fancsali szerint nagy a kísértés, hogy a kereslet növekedésével ne a minőségre, hanem a mennyiségre összpontosítson a kereskedő, de ez teljesen keresztül húzná kezdeti üzletpolitikájukat.

Gyarapodó szövetkezetek

„Jelentős előrelépésnek tartom, hogy a piacon megjelennek az új, működő szövetkezetek, amelyek egy-egy gazdaközösség termelését és szűfogni. Örülünk e kezdeményezéseknek. Több szövetkezettel működünk együtt. Igaz, a gazdák szövetkezése még gyerekcipőben jár. Nagy a bizalmatlanság a közössel szemben, másrészt azok is gondban vannak, akik ezen az előítéleten túljutnak, mert hiányoznak a szövetkezet vezetésére alkalmas szakemberek. Ha nincs jó menedzser, a szövetkezet jövője megpecsételődik. A közösségi vállalkozás irányítását nem tudják felvállalni a gazdák, mert az ő dolguk a termelés, nem a marketing és az értékesítés. Ha a román állam segíteni akar a szövetkezeti mozgalom előmozdításán, mindenképp részletes felvilágosító kampánnyal teheti meg, ugyanakkor sürgősen

Erdélyi Napló

Megjelenik minden csütörtökön.
Kiadó: Príma Press Kft.
535600 Székelyudvarhely,
Bethlen Gábor u. 55.
tel.: 0266-218361
ISSN: 1223-1223

Felelős szerkesztő: Makkay József

Ügyvezető: Nemes László

Lapszerkesztők: Nánó Csaba, Somogyi Botond

Főmunkatársak: Borbély Zsolt Attila, Csermák Zoltán, Sütő Éva

Hetilapunk a Krónika és a Székelyhon napilapok csütörtöki lapszámában jelenik meg.

- Az (X)-szignóval ellátott szövegek fizetett reklámok, közlemények.
- A megjelent írások nem feltétlenül a szerkesztőség véleményét tükrözik!
- Szerkesztőségünk fenntartja a jogot, hogy a beérkezett levelek és másféle írások közléséről döntsön.
- Kéziratokat nem őrzünk meg, és nem küldünk vissza!

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

400027 Kolozsvár, Regele Ferdinand (volt Wesselényi) utca 37. szám, 14. lakrész
tel.: 0264-705205, 0264-705215
e-mail cím: office@erdelyinaplo.ro

Honlap: www.erdelyinaplo.ro
Hirdetésfelvétel és terjesztés a fenti címen
hétköznap 8–16 óra között.